

Co-funded by the
Tempus Programme
of the European Union

Економічне право та альтернативне вирішення спорів

543990-TEMPUS-1-2013-1-DE-TEMPUS-JPCR
«Навчання альтернативному врегулюванню спорів
як способу забезпечення прав людини»

Юрій БІЛОУСОВ, Войцех КОНАЩУК,
Володимир КОССАК, Володимир НАГНИБІДА,
Максим СЕЛІВАНОВ

МІЖНАРОДНИЙ КОМЕРЦІЙНИЙ АРБИТРАЖ

Навчальний посібник

Під редакцією У. Гельманна, В. М. Коссака

Хмельницький
Хмельницький університет управління та права
2015

УДК 341.63
ББК 67.412.2
М 58

Серія заснована в 2015 році

*Рекомендовано до друку вченою радою
Хмельницького університету управління та права
(протокол № 13 від 8 липня 2015 року)*

Редактори :

Уве Гелльманн, керівник проекту, доктор права, професор (Університет Потсдама, Федеративна Республіка Німеччина);

В. М. Коссака, доктор юридичних наук, професор (Львівський національний університет імені Івана Франка, Україна).

Рецензенти :

Р. О. Стефанчук, доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент НАПрН України;

Ю. Д. Прутика, доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України.

Менеджер з якості проекту —

кандидат юридичних наук, доцент *В. І. Самарин*

М 58 Міжнародний комерційний арбітраж / Білоусов Ю. В., Конашук В. М., Коссака В. М. та ін. ; під ред. У. Гелльманна, В. М. Коссака. — Хмельницький : Хмельницький університет управління та права, 2015. — 204 с.

ISBN 978-617-7169-29-0 (серія)

ISBN 978-617-7169-32-0

У навчальному посібнику висвітлюється комплекс питань, пов'язаних з розглядом і вирішенням спорів у міжнародному комерційному арбітражі. На основі сучасних вітчизняних та зарубіжних джерел окреслюється правова природа та місце міжнародного комерційного арбітражу в системі механізмів вирішення спорів, компетенція арбітражу та статус арбітра, джерела правового регулювання арбітражного розгляду, питання змісту та форми арбітражної угоди, процесуальні та матеріальні передумови розгляду і вирішення спорів у порядку арбітражу та механізм арбітражного розгляду, арбітражні витрати та збори, а також питання визнання іноземних арбітражних рішень та приведення їх до виконання.

Розрахований на студентів юридичних спеціальностей, аспірантів, науковців та усіх, хто цікавиться проблемами вирішення спорів у порядку міжнародного комерційного арбітражу.

УДК 341.63
ББК 67.412.2

ISBN 978-617-7169-29-0 (серія)
ISBN 978-617-7169-32-0

© Білоусов Ю. В., Конашук В. М., Коссака В. М. та ін., 2015
© Гелльманн У., Коссака В. М., 2015
© Хмельницький університет управління та права, 2015

**543990-TEMPUS-1-2013-1-DE-TEMPUS-JPCR
Economic Law and Alternative Dispute Resolution**

**Training on Alternative Dispute Resolution
as an Approach for Ensuring of Human Rights (TRADIR)**

Yurii Bilousov,
Wojciech Konaszczuk,
Volodymyr Kossak,
Volodymyr Nagnybida,
Maksym Selivanov

INTERNATIONAL COMMERCIAL ARBITRATION

Edited by
Uwe Hellmann and
Volodymyr Kossak

**Khmelnyskyi
2015**

UDC 341.63
LBC 67.412.2
M 58

The series established in 2015

*Recommended for printing by the Academic Council of
Khmelnytskyi University of Management and Law
(Protocol № 13 as of 8 June 2015)*

E d i t o r s :

Uve Hellmann, the project manager, Doctor of Law, Professor (University of Potsdam, the Federal Republic of Germany);

V. M. Kossak, Doctor of Law, Professor (Ivan Franko National University of Lviv, Ukraine).

P u b l i s h e r ' s R e a d e r s :

R. O. Stefanchuk, Doctor of Law, Professor, Associate Member of NALS of Ukraine;

Yu. D. Prytyka, Doctor of Law, Professor, Honored Lawyer of Ukraine.

Project quality assurance manager —

Cand. Sc. Law, associate professor *V. I. Samaryn*

M 58 International Commercial Arbitration / Bilousov Yu. V., Konaszczuk W., Kossak V. M. et al.; edit. U. Hellmann, V. M. Kossak. — Khmelnytskyi : Khmelnytskyi University of Management and Law, 2015. — 204 p.

ISBN 978-617-7169-29-0 (series)

ISBN 978-617-7169-32-0

This study guide highlights the complex issues related to the consideration and resolution of disputes in international commercial arbitration. Based on current domestic and foreign sources defined the legal nature and place of international commercial arbitration in the system of dispute resolution mechanisms, arbitration competence and arbitrator's status, sources of legal regulation of arbitration, the question of content and form of arbitration agreement, procedural and material prerequisites for consideration and resolution of disputes in arbitral procedure and mechanism of arbitration, arbitration costs and fees, as well as the recognition of foreign arbitral awards and bring them to fulfillment.

The study guide is provided for law students, graduate students, researchers and all those interested in resolution of disputes through international arbitration.

UDC 341.63
LBC 67.412.2

ISBN 978-617-7169-29-0 (series)
ISBN 978-617-7169-32-0

© Bilousov Yu. V., Konaszczuk W.M., Kossak V. M. et al., 2015
© Hellmann U., Kossak V. M., 2015
© Khmelnytskyi University of Management and Law, 2015

**Про проект
543990-TEMPUS-1-2013-1-DE-TEMPUS-JPCR
«Навчання альтернативному врегулюванню спорів
як способу забезпечення прав людини»**

TEMPUS (Транс-європейська програма мобільності для навчання в університетах) підтримувала модернізацію вищої освіти і створювала простір для співпраці в країнах, які межують з ЄС протягом більше 25 років. Програма TEMPUS, заснована в 1990 році, в 2014 р. переросла в програму ERASMUS +.

TEMPUS фінансує два типи проектів:

1) спільні проекти, засновані на багатосторонньому партнерстві між вищими навчальними закладами ЄС та держав-партнерів;

2) структурні заходи, спрямовані на розвиток і реформування вищих навчальних закладів та систем вищої освіти в державах-партнерах, з метою підвищення її якості та адекватності, а також наближення її до європейських досягнень у розвитку освіти.

Партнерство реалізується консорціумами організацій, що складаються з вищих навчальних закладів, комерційних компаній, міністерств, громадських організацій та інших організацій, що працюють у галузі вищої освіти, як в ЄС, так і в державах-партнерах.

This project has been funded with support from the European Commission. This publication reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Даний проект був профінансований Комісією Європейського Союзу. Ця книга відображає погляди виключно авторів і Комісія не несе відповідальності за будь-яке використання інформації, що міститься в ній.

Координатори проекту

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ	8
ПЕРЕДМОВА	9
Глава 1. МІСЦЕ МІЖНАРОДНОГО КОМЕРЦІЙНОГО АРБІТРАЖУ В СИСТЕМІ ЮРИДИЧНИХ ОРГАНІВ	11
1.1. Становлення міжнародного арбітражу як інституції для розгляду спорів	12
1.2. Поняття міжнародного арбітражу і міжнародного комерційного арбітражу	19
1.3. Характерні ознаки міжнародного арбітражу і його правовий характер	26
1.4. Інституції міжнародного арбітражу	31
1.5. Статус арбітра в міжнародному арбітражі	39
Глава 2. ПРАВОВІ ДЖЕРЕЛА РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ МІЖНАРОДНОГО КОМЕРЦІЙНОГО АРБІТРАЖУ	43
2.1. Міжнародні конвенції	44
2.2. Двосторонні угоди України	55
2.3. Національне законодавство	62
2.4. Регламент міжнародного комерційного арбітражу	65
Глава 3. АРБІТРАЖНА УГОДА	73
3.1. Правова природа арбітражної угоди	74
3.2. Форма арбітражної угоди	78
3.3. Зміст арбітражної угоди	84
3.4. «Дефектність» арбітражної угоди	92

Глава 4. ПРОЦЕСУАЛЬНІ ТА МАТЕРІАЛЬНІ ПЕРЕДУМОВИ РОЗГЛЯДУ СПОРУ МІЖНАРОДНИМ КОМЕРЦІЙНИМ АРБІТРАЖЕМ	101
4.1. Склад арбітражу	102
4.2. Визначення права, що застосовується при вирішенні спору	110
4.3. Місце і мова арбітражного розгляду	119
4.4. Докази	123
4.5. Застосування забезпечувальних заходів	132
Глава 5. РОЗГЛЯД СПОРІВ У МІЖНАРОДНОМУ КОМЕРЦІЙНОМУ АРБІТРАЖІ	137
5.1. Порядок, принципи та стадії розгляду спору міжнародним комерційним арбітражем	138
5.2. Порухення справи і її підготовка до розгляду. Позов у міжнародному комерційному арбітражі	149
5.3. Арбітражне провадження	153
5.4. Рішення міжнародного комерційного арбітражу	158
Глава 6. АРБІТРАЖНІ ВИТРАТИ	163
6.1. Арбітражні збори	164
6.2. Витрати сторін, пов'язані з підготовкою та розглядом справи	168
6.3. Винагорода арбітрів	172
Глава 7. ВИКОНАННЯ РІШЕНЬ МІЖНАРОДНИХ КОМЕРЦІЙНИХ АРБІТРАЖІВ	176
7.1. Міжнародно-правові джерела регулювання визнання та виконання рішень іноземних комерційних арбітражів	177
7.2. Порядок виконання рішень міжнародних комерційних арбітражів	182
7.3. Підстави для відмови у визнанні та виконанні рішень міжнародних комерційних арбітражів	187
РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА	198

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Нормативні джерела

1. Arbitration Rules of the Singapore International Arbitration Centre. SIAC RULES (5th edition, 1 April 2013) [Electronic Resource] Singapore International Arbitration Centre. — Access mode : <http://www.siac.org.sg/our-rules/rules/siac-rules-2013>.
2. Convention on the Recognition and Enforcement of Foreign Arbitral Awards (New York, 1958) (the «New York Convention») [Electronic Resource] UNCITRAL. — Access mode : https://treaties.un.org/pages/ViewDetails.aspx?src=TREATY&mtdsg_no=XXII-2&chapter=22&lang=en.
3. Convention on the settlement of investment disputes between states and nationals of other states [Electronic Resource] International Centre for Settlement of Investment Disputes. — Access mode : <https://icsid.worldbank.org/ICSID/StaticFiles/basicdoc/partA.htm>.
4. DIS-Положение об арбитражном суде 98. Арбитражный Регламент 98 (действителен с 1 июля 1998) [Elektronische Ressource] Deutsche Institution für Schiedsgerichtsbarkeit (DIS) e.V. — German Institution of Arbitration. — Режим доступа : <http://www.dis-arb.de/en/16/rules/dis-Положение-об-арбитражном-суде-98-id12>.
5. European Convention on International Commercial Arbitration, Geneva, 21 April 1961 [Electronic Resource] United Nations Treaty Collection. — Access mode : https://treaties.un.org/pages/ViewDetails.aspx?src=TREATY&mtdsg_no=XXII-2&chapter=22&lang=en.
6. LCIA Arbitration Rules, effective 1 October 2014 [Electronic Resource] LCIA. — Access mode : www.lcia.org/Dispute_Resolution_Services/lcia-arbitration-rules-2014.aspx.
7. Swiss Rules of International Arbitration (Swiss Rules) [Electronic Resource] The Swiss Chambers of Commerce Association for Arbitration and Mediation. — Access mode : https://www.swissarbitration.org/sa/download/SRIA_russian_2012.pdf.
8. IBA Rules on the Taking of Evidence in International Arbitration [Electronic Resource]. — Access mode : http://www.ibanet.org/Publications/publications_IBA_guides_and_free_materials.aspx.
9. The IBA Guidelines on Conflicts of Interest in International Arbitration [Electronic Resource]. — Access mode : http://www.ibanet.org/Publications/publications_IBA_guides_and_free_materials.aspx.
10. Арбитражный регламент ЮНСИТРАЛ (пересмотрен в 2010 году) [Электронный ресурс] ЮНСИТРАЛ. — Режим доступа : <http://www.uncitral.org/pdf/russian/texts/arbitration/arb-rules-revised/arb-rules-revised-r.pdf>.

11. Арбитражный регламент ЮНСИТРАЛ (с новым пунктом 4 статьи 1, принятым в 2013 году). Правила ЮНСИТРАЛ о прозрачности в контексте арбитражных разбирательств между инвесторами и государствами на основе международных договоров [Электронный ресурс] ЮНСИТРАЛ. — Режим доступа : <http://www.uncitral.org/pdf/russian/texts/arbitration/arb-rules-2013/UNCITRAL-Arbitration-Rules-2013-R.pdf>.
12. Арбитражный регламент, 2010 [Electronic Resource] The Arbitration Institute of the Stockholm Chamber of Commerce. — Access mode : http://sccinstitute.com/media/40121/arbitrationrules_ru_webbversion.pdf.
13. Арбитражный регламент. Примирительный регламент [Electronic Resource] ICC — International Chamber of Commerce. — Access mode : <http://www.iccwbo.org/Data/Documents/Buisness-Services/Dispute-Resolution-Services/Mediation/Rules/2012-Arbitration-Rules-and-2014-Mediation-Rules-RUSSIAN-version>.
14. Арбітражний регламент. Віденські правила [Electronic Resource] Vienna International Arbitral Centre. — Access mode : http://www.viac.eu/images/Wiener_Regeln_Ukrainisch_20141103.pdf.
15. Про міжнародний комерційний арбітраж : Закон України від 24.02.1994 р. № 4002–XII [Текст] // Відомості Верховної Ради України. — 1994. — № 25. — Ст. 198.
16. Регламент Международного коммерческого арбитражного суда при Торгово-промышленной палате Украины : утв. Решением Президиума Торгово-промышленной палаты Украины № 18 (1) от 17.04.2007 г., с изменениями, внесенными Решением № 24 (6) от 25.10.2012 г. [Электронный ресурс] Торгово-промышленная палата Украины. — Режим доступа : <http://www.ucci.org.ua/arb/icac/ru/rules.html>.
17. Регламент Морской арбитражной комиссии при Торгово-промышленной палате Украины : утв. Решением Президиума Торгово-промышленной палаты Украины № 18 (1) от 17.04.2007 г., с изменениями, внесенными Решением № 24 (6) от 25.10.2012 г. [Электронный ресурс] Торгово-промышленная палата Украины. — Режим доступа : <http://www.ucci.org.ua/arb/mac/ru/rules.html>.
18. Положение об арбитражных сборах и расходах: Приложение к Регламенту Международного коммерческого арбитражного суда при Торгово-промышленной палате Украины, утвержденного Решением Президиума Торгово-промышленной палаты Украины № 18 (1) от 17.04.2007 г. с изменениями, внесенными Решением Президиума Торгово-промышленной палаты Украины № 24 (6) от 25.10.2012 г. [Электронный ресурс] Торгово-промышленная палата Украины. — Режим доступа : <http://www.ucci.org.ua/arb/icac/ru/fees.html>.

Літературні джерела

1. *Born, G. International Arbitration Law and Practice [Текст] / Gary B. Born. Wolters Kluwer 2012. — pp: xxvii–458.*
2. *Ануфриева, Л. П. Международное частное право [Текст] : учеб. [в 3 х т.] / Л. П. Ануфриева. — М. : БЕК, 2001. — Том 3. Трансграничные банкротства. Международный коммерческий арбитраж. Международный гражданский процесс. — 768 с.*
3. *Арбитражный процесс [Текст] : учебн. / под ред. В. В. Яркова — 4-е изд., перераб. и доп. — М. : Инфотропик Медиа, 2010. — 880 с.*
4. *Бєлоглавек, О. Міжнародний торговий арбітраж: законодавство та практика різних країн (з позиції нового законодавства Чеської Республіки) [Текст] / О. Бєлоглавек ; Інститут економіки, управління та господарського права. — К. : Таксон, 1998. — 207 с. — (Arbitration).*
5. *Волощук, О. Т. Міжнародний комерційний арбітраж [Текст] : навч. посіб. / О. Т. Волощук ; Чернів. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича. — Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2011. — 260 с.*
6. *Гончаренко, О. М. Міжнародний комерційний арбітраж [Текст] : навч. посіб. / О. М. Гончаренко ; Київ. нац. торг.-екон. ун-т, Каф. комерц. права. — Ніжин : Вид-во НДУ ім. М. Гоголя, 2014. — 203 с.*
7. *Зыков, Р. О. Международный арбитраж в Швеции: право и практика [Текст] / Р. О. Зыков. — М. : Статут, 2014. — 285 с.*
8. *Карабельников, Р. Б. Международный коммерческий арбитраж [Текст] : учеб. / Р. Б. Карабельников. — изд. 2-е, перераб. и доп. — М., 2013 — 541 с.*
9. *Комаров, В. В. Международный коммерческий арбитраж [Текст] / В. В. Комаров, В. Н. Погорецкий. — Х. : Право, 2009. — 164 с.*
10. *Коссак, В. Компетенція третейських судів в альтернативному судочинстві [Текст] / В. Коссак // Альтернативні способи вирішення спорів (ADR). — Львів : Вид-во Львівського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентові України, 2013. — С. 11–17.*
11. *Матвійчук, В. К. Міжнародний комерційний арбітраж [Текст] : практикум : у 7 кн. / В. К. Матвійчук, І. О. Хар. — К. : Національна академія управління, 2007.*
12. *Международный коммерческий арбитраж [Текст] : учеб. / под ред. В. А. Мусина, О. Ю. Скворцова. — СПб. : Редакция журнала «Третейский суд»; М. : Инфотропик Медиа, 2012. — 496 с.*
13. *Международный коммерческий арбитраж в Украине и мире: вчера, сегодня, завтра [Текст] / под общ. ред. И. Г. Побирченко, Н. Ф. Селивона. — К., 2013. — 172 с.*

14. Міжнародне приватне право. Особлива частина [Текст] : підруч. / за ред. А. С. Довгерта і В. І. Кисіля. — К. : Алерта, 2013. — 400 с.
15. Міжнародний арбітраж в Україні та світі: доктрина і практика : зб. матеріалів круглого столу [Текст] / НДІ приват. права і підприємництва Нац. акад. прав. наук України, Міжнар. комерц. арбітр. суд при Торг.-пром. палаті України, Юрид. журн. «Право України» ; [ред. кол.: О. Д. Крупчан (голова) та ін.]. — К. : НДІ приват. права і підприємництва НАПрН України, 2010. — 72 с.
16. Міжнародний комерційний арбітраж в Україні: теорія та законодавство [Текст] / заг. ред. І. Г. Побірченко ; Торгово-промислова палата України, Міжнародний комерційний арбітражний суд, Морська арбітражна комісія. — К. : Видавничий Дім «Ін Юре», 2007. — 584 с.
17. Практика МКАС при ТПП України. Внешнеэкономические споры [Текст] / под ред. И. Г. Побирченко. — К. : Праксис, 2006. — 864 с.
18. *Притика, Ю. Д.* Міжнародний комерційний арбітраж: Питання теорії та практики [Текст] : монограф. / Ю. Д. Притика. — К. : Ін Юре, 2005. — 516 с.
20. *Цірат, Г. А.* Міжнародний комерційний арбітраж [Текст] : навч. посіб. / Г. А. Цірат. — К. : Істина, 2002. — 304 с.

АВТОРСЬКИЙ КОЛЕКТИВ

Білоусов Юрій Валерійович (Bilousov Yurii) — професор кафедри цивільного права та процесу Хмельницького університету управління та права, кандидат юридичних наук, професор (глава 2).
Сфера наукових інтересів — цивільне процесуальне право, цивільне виконавче право.
Навчальна діяльність — цивільне процесуальне право, виконавче провадження, проблеми цивільного процесуального права.

Конашук Войцех Мечиславович (Wojciech Konaszczuk) — професор кафедри міжнародного публічного права Університету імені Марії Кюрі-Скłodовської, доктор права (глава 1).
Сфера наукових інтересів — міжнародне публічне право.
Навчальна діяльність — міжнародне публічне право, міжнародний комерційний арбітраж.

Коссак Володимир Михайлович (Kossak Volodymyr) — завідувач кафедри цивільного права та процесу Львівського національного університету імені Івана Франка, доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України (глави 3, 7).
Сфера наукових інтересів — цивільне право, міжнародне приватне право, інвестиційне право.
Навчальна діяльність — цивільне право, міжнародне приватне право, міжнародний комерційний арбітраж.

Нагнибіда Володимир Іванович (Nagnybida Volodymyr) — декан юридичного факультету Хмельницького університету управління та права, кандидат юридичних наук, доцент (глави 4, 6).

Сфера наукових інтересів — цивільне право, міжнародне приватне право, міжнародний комерційний арбітраж.

Навчальна діяльність — міжнародне приватне право, міжнародний комерційний арбітраж, правочини з нерухомістю.

Селіванов Максим Володимирович (Selivanov Maksym) — доцент кафедри цивільно-правових дисциплін Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, кандидат юридичних наук, доцент (глава 5).

Сфера наукових інтересів — цивільне процесуальне право, право інтелектуальної власності, міжнародний комерційний арбітраж.

Навчальна діяльність — цивільний процес, міжнародний комерційний арбітраж, господарське право, корпоративне право.

Навчальне видання

Серія «Навчання альтернативному врегулюванню спорів
як способу забезпечення прав людини»

МІЖНАРОДНИЙ КОМЕРЦІЙНИЙ АРБИТРАЖ

Навчальний посібник

Відповідальний за випуск — *Ю. В. Білоусов*

Редактор — *Подольнчук О. В.*

Комп'ютерне складання — *Якимішин О. Я.*

Комп'ютерне верстання — *Стрихар А. М.*

Дизайн обкладинки — *Стрихар А. М.*

Підписано до друку 01.08.2015. Формат 60x80/16.
Гарн. Times New Roman. Обл.-вид. арк. 11,8. Зам. № 110
Друк офсетний. Папір офсетний № 1. Тираж 300 прим.

Хмельницький університет управління та права
вул. Героїв Майдану, 8, м. Хмельницький, 29013
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до державного реєстру видавців, виготівників
і розповсюджувачів видавничої продукції
Серія ДК № 2105 від 21.02.2005 р.